

ШВЕДСЬКІ УНІВЕРСИТЕТСЬКІ РЕЙТИНГИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена теоретичному аналізу проблеми становлення системи якості вищої освіти в університетах Швеції. Автор, на основі вивчення нормативно-правової бази, яка врегульовує систему оцінювання якості, визначає критерії оцінювання, складові програми оцінювання, описує етапи формування цілої мережі освітніх установ, які забезпечують контроль за якістю системи вищої освіти. У статті описано діяльність органу Шведської Вищої Освіти, що є державною установою при Міністерстві освіти і науки; схарактеризовано Рамку Кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Означено відповідальність уряду за вищу освіту. Показано, що формування рейтингів шведських університетів залежить від поетапності ставлення та реформування системи оцінювання якості вищої освіти.

Ключові слова: якість освіти, рейтинг університету, критерії оцінювання, рамки забезпечення якості освіти.

Tsyuk Oksana

Lviv Trade and Economic University

SWEDISH UNIVERSITY RANKINGS OF QUALITY ASSESSMENT OF HIGHER EDUCATION

Summary. The article is devoted to the theoretical analysis of the problem of the structure formation of the quality system of higher education in the universities of Sweden (audit, programs evaluation, accreditation, thematic evaluation; advanced experience reward in the field of education). The author, based on the study of the normative-legal framework that regulates the system of quality assessment, determines the evaluation criteria (the teachers' qualification, skills and scientific-research activity, exact purpose and structure of faculties and training courses, student participation, gender equality, globalization approach, availability of libraries and network of information services, educational opportunities, educational environment), the components of the program evaluation, describes the stages of formation of an entire network of educational institutions that provide the control over the quality of the higher education system. The activity of the Swedish Higher Education Authority, which is a state institution under the Ministry of Education and Science is characterized in the article; phased quality assessment programs, noted the need to establish the National Agency for Quality Education are described (the organization of activities is based on the general guidelines for self-assessment in the quality assessment system). The author determined the Qualifications Framework for the European Higher Education Area, which includes self-assessment, reports evaluations from external experts, assessment of student achievements, interviews with students and universities, graduation grades. The responsibility of the government for higher education is indicated (granting university status; adoption of legislation which regulates the sector of higher education; financing higher education courses and training programs; funding a high proportion of research; appointment of vice-rectors of higher education institutions). The formation of rankings of Swedish universities depends on the gradual implementation and reforming the system for assessing the quality of higher education is described (establishing criteria for self-evaluation, focusing on learning outcomes and international perspective; evaluation of the university's site by external experts; independent evaluation of Master's dissertation researches).

Keywords: quality of education, university ranking, evaluation criteria, framework for ensuring the quality of education.

Постановка проблеми. Якість вищої освіти та розвиток систем забезпечення якості закладу вищої освіти (ЗВО) є однією з найважливіших функцій, що лежить в основі Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). У більшості країн Європейського простору вищої освіти на сьогодні функціонують установи, які відповідальні за забезпечення якості в галузі вищої освіти. Забезпечення якості в європейській вищій освіті завжди перебуває в стані постійного і динамічного потоку, який зараз набирає обертів, у зв'язку з євроінтеграційними освітніми процесами. Пристосовуючись до нового національного і міжнародного законодавства або вимог, підходи до забезпечення якості значно змінилися. Європейське забезпечення якості вищої освіти характеризується поєднанням програми акредитації, інституційної акредитації та неакредитації зовнішнього забезпечення якості. Деякі країни рухаються, або вже перейшли, з програми інституційного підходу до забезпечення якості, а деякі з них рухаються в інший бік, або прийняли змішаних підхід.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти розвитку системи забезпечення якості вищої освіти розглянуто у вітчизняних та зарубіжних наукових дослідженнях, зокрема: європейська освітня політика (В. Андрущенко, В. Кремень, М. Згуровський, С. Ніколаєнко); забезпечення якості освіти (А. Загородній, Ю. Захаров, Л. Кайдалова, К. Корсак, С. Ніколаєнко); система забезпечення якості вищої освіти в Україні (М. Степко, Я. Болубаш, В. Шинкарук, В. Грубінко, І. Бабин, В. Базилевич, С. Лаптев); моніторинг якості вищої освіти (Г. Єльнікова, О. Майоров, З. Рябова); розвиток системи забезпечення якості вищої освіти Швеції (С. Амурджіс, І. Джонссон, Б. Ерікссон, Х. Хансен, Дж. Хаакстад та ін.).

Дослідження особливостей структури програми Європейського Союзу у сфері вищої освіти здійснювали В. Бугров, А. Гожик, К. Жданова, І. Зарубінська, О. Козієвська, І. Линьова, В. Луговий, О. Оржель, Ю. Рашкевич, Ж. Таланова; структура освітніх програм Європейського Союзу

стала предметом дослідження В. Андрущенко, І. Беґа, М. Гончаренко, Т. Кристоґчук, В. Кременея, С. Сисоевої, С. Свіжевської та ін.

Питанням формування рейтингів університетів займалися Л. Герман, С. Курбатов, В. Лунячек, Т. Мельничук, О. Тихоненко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Систематизовані дослідження різних напрямів розвитку освіти зарубіжних країн, оцінювання якості вищої освіти та створення рейтингів закладів вищої освіти за різними критеріями оцінювання все більше набувають актуальності та популяризації. Разом з тим варто зазначити, що проблема вивчення рейтингів університетів Швеції ще не була предметом систематизованих наукових досліджень. Вважаємо, що досвід створення системи якості вищої освіти у закладах Швеції потребує ґрунтовного вивчення з можливістю пошуку напрямів імплементації його у вітчизняну систему вищої освіти.

Мета статті – проаналізувати етапи формування системи оцінювання якості вищої освіти та створення рейтингу університетів Швеції, визначити критерії формування такого рейтингу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Якість вищої освіти – комплексна характеристика, яка відображає діапазон і рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відповідно до інтересів особи, суспільства і держави. Якісна освіта повинна давати можливість кожному індивіду залежно від його інтересів і можливостей здобувати повноцінну, безперервну освіту відповідного рівня в усіх її формах існує Європейська мережа забезпечення якості (ENQA) до якої мають адаптуватися вітчизняні ВНЗ [1, с. 1016].

На початку 1990-х рр. уряд Швеції вжив радикальні реформи для створення суспільства знань шляхом делегування централізованого управління і влади із планування освіти. Члени Комісії з вищої освіти та Національної Комісії з Університету Педагогіки вважали, що зовнішні перевірки були необхідні для забезпечення якості, і припустили, що така система повинна стати невід'ємною частиною шведської вищої освіти. На кожен університет і коледж вищої освіти було покладено відповідальність за створення власної програми розвитку якості [2].

Системи забезпечення якості та якості є не новим явищем. Для того щоб вижити в швидко дозріваючому ринку, вищі навчальні заклади зараз повинні надати офіційні, прозорі і заслуговуючі на довіру системи забезпечення якості, для того щоб дозволити відповідну оцінку зацікавлених сторін [3].

Реформа 1993 р. принесла свободу і демократію у заклади вищої освіти (ЗВО) шляхом передачі повноважень до закладів, а саме: змісту і цілей освіти, критеріїв відбору студентів, кадрових призначень та фінансування освіти. Дана реформа спонукала до підтримання якості освіти шляхом розробки оцінки, аудиту та моніторингу системи.

Після реформи 1993 року, були розроблені інструменти для самооцінки на інституційному рівні. Університети Умео, Лунд та Гетеборг розробили свої власні системи самооцінки та системи колегіального огляду, які відповідали системам країн Нідерландів та США. Інші ЗВО викорис-

товували систему самооцінки, яку означені університети спочатку розробили або створили самостійно. Тому інструменти для самооцінки були розроблені на інституційному, а не на національному рівні [4]. Соціал-демократичний уряд, який прийшов до влади після виборів 1994 р., висловив прагнення перевірити ці тенденції.

Нові положення щодо перевірки якості освіти передбачали щорічну ґрунтовну доповідь Уряду або від 1995/1996 рр. новій центральній владі (Högskoleverket – Національне агенство з вищої освіти) про якість викладання та наукові дослідження в університетах і коледжах. Центральна влада, яка була створена у результаті реформування, приймає остаточне рішення щодо права університету або коледжу представити певний тип ступеня чи диплома. Відповідно до нової постанови вищої освіти з 1993р., право присвоювати ступені не надається раз і назавжди, саме тому ця функція підлягає перегляду. Кожна програма закладу для розвитку якості повинна будуватись навколо своїх власних конкретних умов, попереднього досвіду, місцевих умов, потреб, пріоритетів та амбіцій. Кожен університет та коледж повинен бути в змозі організувати свою програму по-своєму, вибираючи свої методи та шляхи вирішення. Це головний принцип в розвитку шведської якості і, отже, буде також застосовуватися при оцінці програм. Програма розвитку якості повинна включати цикли оцінок декількох років. Цей огляд повинен використовувати систематично зібрані оцінки студентів, співробітників і споживачів. Самостійна самооцінка закладу повинна бути підтримана оглядом неупереджених зовнішніх експертів. Програма розвитку якості повинна бути достатньо гнучкою, для того щоб дозволити вводити зміни ззовні, наприклад, в результаті урядових чи парламентських рішень. Національне агенство з вищої освіти зобов'язане стежити за тим, щоб програма розвитку якості і його реалізація в навчальному закладі регулярно переглядалася [2].

Шведська модель забезпечення якості отримала більш сильний рівень автономії завдяки Реформі вищої освіти 1993 р. Відповідальність, наприклад, за організацію навчання, призначення та внутрішній розподіл ресурсів була децентралізована, відбулася передача повноважень від уряду до університетів та коледжів [5].

Після реформи вищої освіти у 1993 році, обставини, що стосуються вищих навчальних закладів (ВНЗ) значно змінилися. У даний час повноваження уповноважує централізована система вищої освіти [3]. Результатами впровадження реформ стала активна інтернаціоналізація ЗВО. Забезпечення якості також є одним з нових напрямів у галузі вищої освіти після 1990-х рр. З кінця 1980-х рр. і аж до 1990-х рр. Швеція розробила досконалу систему забезпечення якості, яка в рамках ЄС кордону сприяла заснуванню цілої низки традицій оцінювання якості вищої освіти в Швеції.

Як зазначають дослідники, відповідно до нових реформ була розширена можливість доступу до вищої освіти (1997 рік). Асклінг і Росс зазначають, що суть політики полягала в тому, щоб забезпечити можливість отримати вищу освіту без географічної, економічної чи етичної нерівності [6].

У зв'язку з розширенням мережі закладів вищої освіти, актуальність між змістом освіти та вимогами суспільства, забезпечення якості та звітності підійшли до політичної дискусії. У 1989 р. Міністерство освіти запропонувало системі забезпечення якості підтримувати якість вищої освіти. Національна Комісія з Університету Педагогіки приєдналася до Європейського обговорення освіти і оглянула рамку національного забезпечення якості та чи зміст освіти у вузах зустрів соціальні вимоги. У 1989р. міністром освіти призначено Національну Комісію з вищої освіти, яка повинна була вивчити всю систему вищої освіти з акцентом на якість [2].

У 1995 р. функції оцінки якості були передані Національному агенству з вищої освіти. Основне завдання Агенства полягало у проведенні перевірки якості (акредитація) всіх ЗВО. Кожен заклад необхідно було оцінити відповідно до загальних цілей і керівних принципів, встановлених у Постанові Уряду про освітні Ступені. У ході першої «програми якості» (від 1995-1998 рр.) були перевірені всі ЗВО: зібрано зовнішні команди рецензентів, проведено відвідування, підготовлено звіти та здійснено обговорення відповідними закладами. Другий етап «Програми якості» почався в 1998 році під зміненим набором правил. Замість того, щоб повторити широку процедуру аудиту на першому етапі, акцент змістився до подальшого підходу. Причина в тому, що не обов'язково виміряти абсолютний рівень інституційної якості, але доцільно визначити рівень до якого відбулися якісні зміни [7].

У січні 2001 р. було реалізовано наступний етап програми системи оцінки якості, яка включає низку змін. Найбільш значущим є те, що предмет аналізу змістився з інституційного рівня до програм або предметів, включаючи програми останнього курсу та бакалаврату загалом. Посилюється також вплив студентів на процес оцінювання, що офіційно визнано в Законі про вищу освіту. З точки зору проблем акредитації, поданих від імені університетських коледжів, нова система визначає зв'язок між поняттями якості і правом присуджувати вчені ступені. У разі зняття ступеня, що в даний час розглядається, заклад може розраховувати на те, що його повідомлять заздалегідь, тому йому дається один рік, для того щоб вирішити будь-які передбачені недоліки. Та якщо ці недоліки через рік залишаються, заклад буде позбавлено права присуджувати ступені [8]. Якість аудиторських перевірок і оцінок показав, що з 214 оцінок проведених у 2005р., лише в 17 випадках оцінка привела до права на присудження ступенів. Ця модель ще досі працює.

Система оцінки якості була замінена у 2007 р. новою системою оцінювання. Досвід Швеції, а також інших країн показує, що нові етапи оцінки якості, які проводяться таким же чином як і раніше, не призводять до цінних результатів. Існує також велика потреба у міжнародній участі експертів щодо оцінювання якості освіти, яка надається ЗВО. Важливо розширити перспективи і порівняти шведські оцінки якості з тими, що проводилися в інших країнах [7].

Структура забезпечення якості з 1995 р. по 2007 р. складалася з п'яти елементів: 1) аудит;

2) оцінка програм; 3) акредитація; 4) тематична оцінка та 5) премія передового досвіду в галузі освіти [4].

Хамалаїнен зазначає, що Шведське Національне Агенство з вищої освіти визначило акредитацію одним з найбільш важливих елементів для забезпечення якості. Відповідно до звіту ENQA, Швеція надає великого значення акредитації в порівнянні з іншими скандинавськими країнами; акредитація та аудит служать для підтримки та контролю якості вищої освіти [9].

Структура забезпечення якості 2007-2009 рр. охоплювала декілька елементів. Мета її полягала в моніторингу, розвитку і обміні інформацією. Аудит був реалізований для моніторингу, акредитації, тематичної оцінки і премії передового досвіду в галузі освіти для подальшого розвитку, і програми – оцінки для обміну інформацією. Програма оцінки вимагала часу, людських ресурсів і засобів, які становлять 40% від елементів. Аудит тоді становив 30%, акредитація 15%, тематична оцінка 10%, а премії передового досвіду в галузі освіти 5% [4].

Проаналізуємо такі компоненти забезпечення якості як оцінка програми та акредитація.

Оцінка програми. Шведське Національне Агенство з вищої освіти налаштувало цільові програми, які провели оцінки програм. ЗВО вперше реалізували самооцінку щодо програм, а зовнішня група оцінки – оцінювала звіти-доповіді безпосередньо з університеті. Зовнішня група оцінки опитувала студентів і викладачів засобами онлайн-опитування. ЗВО представили кількісні дані, які містили кількість викладачів та студентів, навчальних програм та навчальних планів впродовж п'яти років оцінки програм. Представлені дані були використані для розрахунку частки кваліфікованих викладачів, участь студентів та ін. Оцінка програми оцінювалась за наступними пунктами: 1) викладацький склад: кількість викладачів, ступені, науково-дослідні здобутки; 2) освітнє середовище: які програми були реалізовані, чи освіта була впроваджена з критичного і творчого підходу, чи було відповідне освітнє середовище для студентів з метою отримання ступеня; 3) методичне забезпечення: підручники, навчальні матеріали, інтернет; 4) дизайн програми: план визначає результати навчання і дотримується Закону про Вищу Освіту; 5) результати: чи були зазначені основні кваліфікації для отримання ступеня, чи були вказані необхідні екзамени, кредити і цілі освіти; забезпечення якості: чи була створена система забезпечення якості на інституційному рівні.

Акредитація. Акредитація в Швеції проводилася для того, щоб визначити, чи ступені, які присуджують ЗВО відповідали критеріям, що визначені Законом про Вищу Освіту. У 2007 році Закон про Вищу Освіту був змінений кодексом Болонського процесу і прописав новий цикл освіти: перший цикл для курсу бакалавра, другий цикл для магістратури та третій цикл – для докторських досліджень. ВНЗ повинні були подати заявку на акредитацію і проводити самооцінку. Акредитація включала оцінку від зовнішніх груп, поїздки на місця, оцінки від професій, і оцінки з Університету Канцлера.

Критерії для акредитації: кваліфікації викладачів, навички та науково-дослідна діяльність;

точна мета діяльності та структура факультетів, курси; участь студентів у різних видах наукової діяльності; гендерна рівність; підхід до глобалізації; наявність бібліотеки та інформаційні послуги; освітні можливості; отримання кваліфікації та створення освітнього середовища.

На жаль, система забезпечення якості 2007-2009 працювала незадовільно. За даними опитувань проведених у закладах, цей процес підірвав потенціал і ЗВО, зовнішніх аудиторів та Шведське Національне Агентство з вищої освіти.

Структура забезпечення якості 2011-2014 рр. зосередилася на результатах навчання, які вимірюють вплив соціального світу для покращення якості [4]. Ця структура забезпечення якості була складена в 2011 році та встановила критерії для самооцінки, що спонукало до узгодженості із статистикою між змістом освіти та соціального світу, і зосереджувалася на результатах навчання та міжнародній перспективі.

У світлі реформ для покращення результатів навчання, Швеція реструктуризувала вищу освіту через Рамку Кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Сучасна система забезпечення якості ставить за мету покращити видимість та прозорість вищої освіти, ЗВО повинні дотримуватись вказівок результатів навчання. Результати навчання повинні запобігти неузгодженості між змістом освіти та потребами студентів. Результати навчання включають три частини: очікувані результати навчання та екзамен; досягнуті результати навчання; досвід та вплив студентів. Очікувані результати навчання та екзамен включають: «знання і розуміння», «компетентність та навички», «рішення та підхід». Досягнуті результати навчання оцінюють результати навчання студентів, наприклад, дисертації, представлені в кінці курсу. Мета полягає в тому, щоб оцінити, чи досягнули вони поставлених цілей для курсу, а також, чи задоволені студенти та випускники університетською освітою [4].

У своїй директиві уряд доручив Шведському Національному Агентству з вищої освіти розробити та виробити систему забезпечення якості для всіх курсів та програм, які ведуть до присвоєння кваліфікації, що має ґрунтуватися на студентських досягненнях результатів навчання, зазначених у Законі про кваліфікації, який є частиною Закону про вищу освіту. Оцінки проводилися з метою оцінювання права присуджувати кваліфікацію, тобто те, що може називатися повторна акредитація, а також з метою призначення урядом частини фінансування.

Система оцінки 1-го та 2-го курсів і програм ґрунтується на експертній оцінці (peer review), тобто на висновках, зроблених експертами в різних сферах оцінення. До уваги беруться чотири різні фактори оцінки – незалежні проекти студентів; самооцінки представлені ВНЗ; анкети, розіслані випускникам; досвід студентів, наприклад, з групових інтерв'ю.

Незалежні проекти студентів. У рамках національної системи забезпечення якості, оцінка вибору незалежних проектів є важливою для того, щоб встановити студентські досягнення відносно передбачуваних результатів, як зазначено у Законі про кваліфікації. Ця оцінка – це не огляд окремих студентів, а засіб оцінки результа-

тів дослідження програми на основі результатів, викладених у відповідній кваліфікації дескрипторів. Це сукупність якості програм незалежних проектів, щоб забезпечити основу оцінки. Це важлива частина процесу, в якій мірі студенти досягли очікуваних академічних результатів.

Основними цілями *самооцінки вищих навчальних закладів* є: 1) забезпечити більш широке і всеосяжне представлення результатів (установи повинні представити, проаналізувати та оцінити результати, які повинні бути прийняті до уваги в оцінці); 2) врахувати і пояснити обставини, які мають виявляти значення для результатів програми, наприклад, кваліфікації викладачів та їх наявність, а також передумови студентів.

Анкети для випускників призначені для забезпечення відповіді на питання про те, чи оцінювальна програма досягає результату корисності на ринку праці. Анкети скеровуються насамперед тим, хто закінчив заклад два роки до оцінки, які, як можна вважати, отримали досвід з ринку праці.

Досвід студентів зібраний в інтерв'ю зі студентами, що наближаються до кінця навчання. Мета полягає в тому, щоб знайти додаткові докази стосовно обсягу, в якому програма сприяє їх досягненню своїх передбачуваних результатів як зазначено у Законі про вищу освіту. У випадках, коли занадто мало студентів, інтерв'ю не здійснюватимуться [10].

З урахуванням результатів оцінки, в тому числі результатів навчання, Шведське Національне Агентство з вищої освіти оцінює програми у вищих навчальних закладах за трибальною шкалою: дуже висока якість, висока якість, нестача якості [4].

1. Дуже висока якість: навчальна програма показує дуже високий рівень досягнення результатів.

2. Висока якість: навчальна програма показує високий рівень досягнення результатів.

3. Нестача якості: навчальна програма відображає серйозні недоліки [10].

Оцінка відбувається на трьох рівнях [4]. Проаналізуємо Рамки забезпечення якості у 2011-2014 рр., подано нами на рис. 1.

ЗВО здійснюють самооцінку на основі загальних керівних принципів, визначених для самооцінки в системі оцінки якості Шведського Національного Агентства з вищої освіти. Зовнішні експерти проводять відвідування сайту і оцінюють дисертації студентів, як результатів навчання, доповіддю представлених закладами.

У Швеції, в цілому відповідальність за вищу освіту і дослідження лежить на Риксдагу (парламенті Швеції) і уряді. Шведський уряд несе відповідальність за: надання статусу університету; ухвалення законодавства, що регулює сектор вищої освіти; фінансування курсів вищої освіти та навчальних програм; фінансування високої частки досліджень; призначає віце-реktorів вищих навчальних закладів; регулює агенції, що беруть участь в секторі вищої освіти (табл. 1).

У Швеції агентства підпорядковуються безпосередньо уряду і Міністерству освіти і науки. Одним із винятків є Sveriges Lantbruksuniversitet (Шведський університет сільськогосподарських наук), який є підзвітним Міністерству з сільськогосподарських справ. UKÄ (the Swedish Higher Education

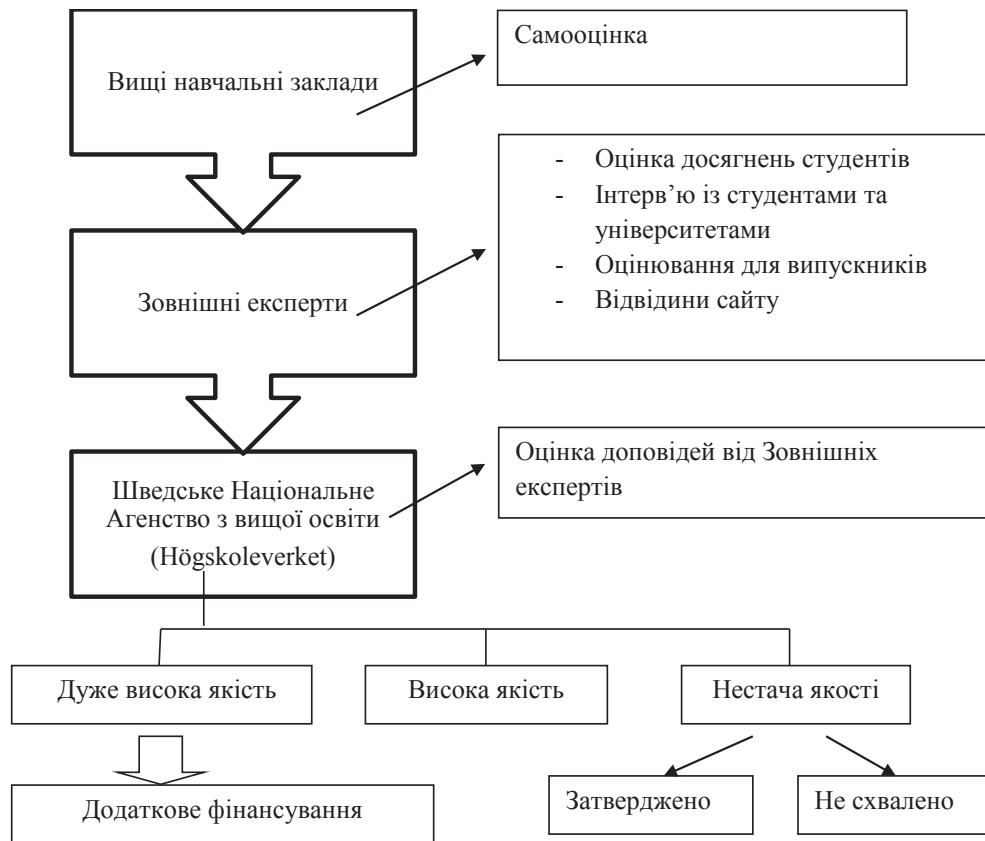
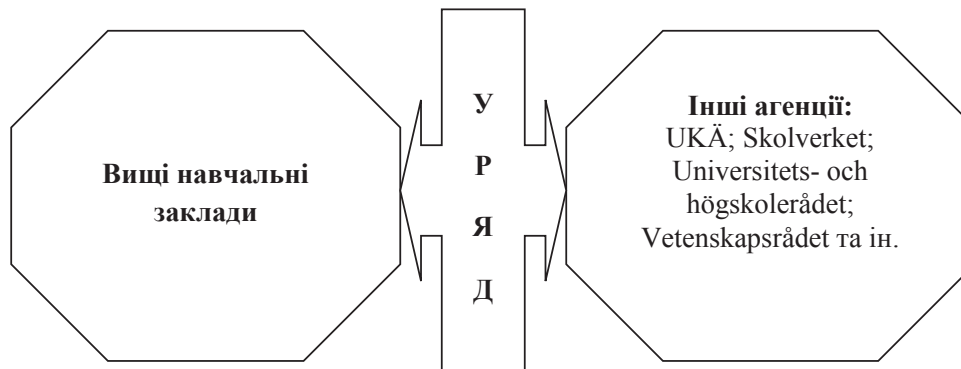

Рис. 1. Рамки забезпечення якості у 2011-2014 рр.

Таблиця 1

Відповідальність уряду за вищу освіту

Authority) Шведський Орган Вищої освіти також підзвітний Міністерству освіти і науки, і здійснює нагляд за ЗВО, що означає забезпечення їх дотримання статутами і положеннями, які відносяться до вищої освіти. UKÄ також перевіряє якість вищої освіти та ефективність і продуктивність використання ресурсів і державного фінансування у вузах.

Інші установи, такі як, Skolverket (Swedish National Agency for Education) Шведський Національне Агентство з освіти, UKÄ (Swedish Higher Education Authority) Шведський Орган Вищої освіти, Universitets – och högskolerådet (Swedish Council for Higher Education) Шведська Рада з вищої освіти and Vetenskapsrådet (Swedish Research Council) Шведська дослідна рада також підзвітні Міністерству освіти і науки [11].

Орган Шведської Вищої Освіти є державною установою при Міністерстві освіти і науки. Ор-

ган був створений в якості незалежного агентства 1 січня 2013, коли Шведське Національне агентство з вищої освіти (Högskoleverket) було закрито. Три агентства (Національне агентство з вищих освітніх послуг (National Agency for Higher Education Services); Національне агентство з вищої освіти (National Agency for Higher Education) і Міжнародне бюро програми (International program office) були об'єднані в два нові агентства: Орган Шведської Вищої Освіти (Swedish Higher Education Authority) та Шведська Рада з Вищої Освіти (Swedish Council for Higher Education).

Орган Шведської Вищої освіти відповідає за завдання в сфері забезпечення якості, контролю ефективності, подальшої діяльності, правовий нагляд та розвиток управління в секторі вищої освіти. Орган, у співпраці з експертами експерт-

ної оцінки, оцінює якість програм, організованих вузами, оцінює всі програми, що ведуть до присудження загальних або професійних кваліфікацій в усіх трьох циклах. Це завдання включає в себе також огляд ступеня нагородження повноважень вищих навчальних закладів. У співпраці з експертами Орган також оцінює заявки на права на присудження кваліфікацій шляхом оцінки чи програми відповідають вимогам якості. Орган використовує процес рецензування щоб оцінити курси, які не призводять до ступеня або кваліфікації. Щоб переконатися, що права студентів поважаються, Орган контролює і аналізує, як вищі навчальні заклади застосовують закони і статuti. Крім того, контролює, чи вони керуються своїм власним керівним принципом і правилам [12].

Орган стежить за розвитком подій в секторі вищої освіти, як на національному, так і на між-

народному рівні. Це означає, що Орган має повну картину про вищу освіту в Швеції [13].

Висновки з даного дослідження і перспективи. Таким чином, Шведська модель забезпечення якості освіти отримала поштовх до активного оновлення та більш сильний рівень автономії з 1993 року – через реформу вищої освіти. Національне агентство з вищої освіти, що було створено в 1995 році, отримує свої повноваження від уряду. Національна система Агентства оцінки якості включає в себе такі процеси: інституційні відгуки, предмет і програмні огляди, акредитацію. Саме реформування системи оцінювання якості і створило передумови для виникнення рейтингів університетів у Швеції. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у пошуку напрямів імплементації досвіду Швеції щодо оцінювання якості освіти у вітчизняну мережу закладів вищої освіти.

Список літератури:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В.Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Nilsson K.-A., Näslund H. Towards a Swedish Evaluation and Quality Assurance System in Higher Education. Office of Evaluation, Lund University, Sweden. Access mode: <http://www.hansnaslund.se/SVE-NOV.pdf>
3. Anderson M. TQM in higher education: the Australian and Swedish experience. Working Paper. 2004. 62/04. November.
4. Take H. The Swedish Model of Quality Assurance at Higher Education Institutions. Journal of International Cooperation Studies. 2013. Vol. 20, no. 2. P. 193–209.
5. Talerud B. Implementation of a New National Strategy for Quality Assurance in Sweden. INQAAHE – 2001. Conference on Quality, Standards and Recognition. 2001. March.
6. Askling B., Ross-Rridliziuz R. Lifelong learning and higher education: The Swedish case. European Journal of Education. 2000. Vol. 35, no. 3. P. 257–269.
7. Jarro Deen. Higher education in Sweden. IHEM Country report. 2007. September. 55 p.
8. From quality audit to quality assessment. The new evaluation approach for Swedish higher education. Stockholm, Högskoleverket, 2001. 23 p.
9. Härmäläinen K., Haakstad J., Kangasniemi J., Lindeberg T., Sjölund M. Quality assurance in the Nordic higher education – Accreditation – like practices. ENQA. Occasional Papers 2. 2001.
10. External Review of the Evaluation Activities of the Swedish National Agency for Higher Education : Self-evaluation report. 2011. Access mode: <https://www.uka.se/download/18.12f25798156a345894e2b6e/1487841903404/1118R-external-review-evaluation-national-agency.pdf>
11. Overall responsibility and regulations. Access mode: <http://english.uka.se/highereducationsystem/overallresponsibilityandregulations.4.3673205e14acd5ce45939a13.html>
12. Universitetets Kanslerämbetet. Higher Education in Sweden. Access mode: <http://www.uk-ambetet.se>
13. Hansen J. B., Gallavara G., Nordblad M., Persson V., Salado-Rasmussen J., Weigelt K. Learning outcomes in external quality assurance approaches. Access mode: http://www.nokut.no/Documents/NOQA/Reports/Learning_outcomes_in_external_quality_assurance_approaches_NOQA_report_%20220413_250613.pdf

References:

1. Kremen V.H. (ed.) (2008). *Entsyklopediia Osvity* [Education Encyclopedia / Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine: Goal.edit V.G. Kremen. Kyiv: Yurinkom Inter, 2008. 1040 p.]. Kyiv : Yurinkom Inter. (in Ukrainian)
2. Nilsson K.-A., Näslund H. *Towards a Swedish Evaluation and Quality Assurance System in Higher Education*. Office of Evaluation, Lund University, Sweden. Retrieved January 26, 2019, from: <http://www.hansnaslund.se/SVE-NOV.pdf>
3. Anderson M. (2004, November 62/04). *TQM in higher education: the Australian and Swedish experience*. Working Paper.
4. Take H. (2013). *The Swedish Model of Quality Assurance at Higher Education Institutions*. Journal of International Cooperation Studies. Vol. 20, no. 2. P. 193–209.
5. Talerud B. (2001, March). *Implementation of a New National Strategy for Quality Assurance in Sweden*. INQAAHE – 2001. Conference on Quality, Standards and Recognition.
6. Askling B., Ross-Rridliziuz R. (2000). Lifelong learning and higher education: The Swedish case. *European Journal of Education*. Vol. 35, no. 3. P. 257–269.
7. Jarro Deen. (2007, September). Higher education in Sweden. IHEM Country report.
8. Högskoleverket. (2001). From quality audit to quality assessment. The new evaluation approach for Swedish higher education. Stockholm.
9. Härmäläinen K., Haakstad J., Kangasniemi J., Lindeberg T., Sjölund M. (2001). Quality assurance in the Nordic higher education – Accreditation – like practices. ENQA. Occasional Papers 2.
10. External Review of the Evaluation Activities of the Swedish National Agency for Higher Education : Self-evaluation report. 2011. Retrieved January 26, 2019, from on: <https://www.uka.se/download/18.12f25798156a345894e2b6e/1487841903404/1118R-external-review-evaluation-national-agency.pdf>
11. Overall responsibility and regulations. Retrieved January 26, 2016, from on: <http://english.uka.se/highereducationsystem/overallresponsibilityandregulations.4.3673205e14acd5ce45939a13.html>
12. Universitetets Kanslerämbetet. Higher Education in Sweden. Retrieved January 26, 2019, from: <http://www.uk-ambetet.se>
13. Hansen J.B., Gallavara G., Nordblad M., Persson V., Salado-Rasmussen J., Weigelt K. *Learning outcomes in external quality assurance approaches: Investigating and discussing Nordic practices and developments*. Retrieved January 26, 2019, from on: https://www.nokut.no/contentassets/a4895de04f3744f0ab9f31330ad12cd8/learning_outcomes_in_external_quality_assurance_approaches_noqa_report_-220413_250613.pdf